

Høringer: Anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse af bødestraf - Anvendelse af "ne bis in idem" - Forebyggelse af og kontrol med ulovlig handel med menneskelige organer og menneskeligt væv - Kommissionens Grønbog "Retssikkerhedsgarantier for mistænkte og tiltalte i straffesager i EU" - Varetægtsbekendtgørelse og varetægtsvejledning - Antagelse af offentlige forsvarere og advokater til at føre sager for parter, der har fri proces

"Kvindelige stofmisbrugere - Behandlingstilbud"

52. Salærtakster i landsretterne og byretterne, **rettelse**
53. Groft skyldnersvig - Selskabstømning - Ulovlig selvfinansiering - Proceserklæring - Konfiskation - Menneskerettigheder - Lang sagsbehandling
54. Erstatning - Udlæg i torterstatning
55. Samfundstjeneste - Vold, grov
56. Salær for aflyste retsmøder

"Mennesker med mental retardering som ofre og gerningsmænd"

Symposium om Rets- og Polititolkning

Københavns Byret - Årsberetning 2002

Flygtningenævnet - Årsberetning 2002

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Landsforeningens bestyrelse:

Niels Forsby
formand, København

Steen Bech
næstformand, København

Sven-Erik Poulsen
København

Michael Abel
Holbæk

Anne-Birgitte Bjerre-Olsen
Odense

Hans Kjellund
Århus

Mona Martens
Aalborg

Henrik Thorstholm
Skjern

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: **1100**

Formandens adresse:

Nansensgade 45 A, 1366 København K

Telefon 33 36 90 10
Fax 33 93 66 81

Mens resten af Danmark har svedt i sommervarmen har bestyrelsen været flittig og behandlet diverse høringsager, som man vil kunne se af det følgende.

Det er undertiden træls at have alle disse høringer på bedding, men det er endnu mere træls, hvis politikerne i sommervarmen uden forudgående undersøgelser, alene på enkeltsager finder på, at nu må der gøres noget.

Jeg tænker på planerne om at oprette statsautoriserede forbryderakademier, hvor børn på 12-15 år skal spærres inde sammen med andre initiativrige unge og lære, hvordan man kan optræde mere professionelt som lovovertræder.

Bygger man sådanne institutioner, skal de nok blive fyldt. Bygger man yderligere institutioner, skal disse også nok blive fyldt. Der er ingen garanti for at det hjælper, men det er højst sandsynligt, at de skadelige virkninger viser sig, så snart de unge bliver lukket ud.

Elsebeth Rasmussen

Fejl i salærtaksterne

Der var en fejl i salærtaksterne gengivet i hæfte 5. Læs om rettelsen i nærværende hæfte på side 151, Meddelelse 52/2003.

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

Østergade 16
23. juli 2003

Vedr.: J.nr. 2001-165-0288. Forslag til rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse af bødestraffe.

Justitsministeriet har med skrivelse af 26/6 2003 anmodet om en udtalelse om ovennævnte forslag, efter at dette i forbindelse med forhandlinger er blevet ændret på en række punkter.

Den oprindelige version har tidligere været sendt til høring, hvor Landsforeningens bestyrelse med skrivelse af 12/4 2002 udtalte:

"Foreningen henleder opmærksomheden på, at hverken niveauet for bødestraffe, anvendelse af forvandlingsstraffe eller mulighed for at afsige udeblivelsesdomme er harmoniseret i de europæiske lande, hvorfor foreningen ikke kan tiltræde, at man opgiver de sikkerhedsgarantier, der pt. findes i forbindelse med fuldbyrdelse af udenlandske domme."

Landsforeningens bestyrelse har ligeledes tidligere udtrykt betænkelighed ved, at man opgiver kravet om dobbelt strafbarhed ved en bred vifte af forbrydelser optaget på en såkaldt positivliste, jfr. således foreningens høringssvar af 12/12 2002 vedr. j.nr. 2002-165-0368 (Forslag til rammeafgørelse om fuldbyrdelse i Den Europæiske Union af afgørelser om konfiskation). Rammeafgørelsen omfatter ikke alene organiseret og grænseoverskridende kriminalitet, men også efter præamblen og artikel 2 a udtrykkeligt færdselsforseelser samt en række almindelige berigelsesforbrydelser.

Bestyrelsen finder ikke, at det vil være tilstrækkeligt at forbeholde sig visse territoriale begrænsninger i forbindelse med, at kravet om dobbelt strafbarhed opgives.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Det Internationale Kontor

Østergade 16
7. august 2003

Vedr.: J.nr. 2003-165-0423. Forslag til rammeafgørelse om anvendelse af "ne bis in idem".

Forslaget har været forelagt Landsforeningens bestyrelse.

Forslaget giver ikke anledning til bemærkninger.

På bestyrelsens vegne

Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor

Østergade 16
11. august 2003

Vedr.: J.nr. 2003-165-0422. Forslag til rammeafgørelse om forebyggelse af og kontrol med ulovlig handel med menneskelige organer og menneskeligt væv.

Justitsministeriet har med skrivelse af 16. juli d.å. anmodet om en udtalelse om ovennævnte forslag.

Sagen har været forelagt bestyrelsen, der ikke har bemærkninger til, at medlemsstaterne efter art. 2 forpligtes til at kriminalisere en række forsætlige handlinger vedr. ulovlig handel med menneskelige organer og menneskeligt væv.

Efter art. 4, stk. 2, skal strafferammerne under nogle nærmere opregnede skærpende omstændigheder være en maksimum straf på mindst 10 års fængsel. Kriterierne er ikke umiddelbart sammenfaldende med de momenter, der kan bringe et gerningsindhold ind under straffelovens § 246.

Det fremgår af Justitsministeriets grundnotat side 2 og 9, at den foreslåede art. 4, stk. 2, forpligter medlemsstaterne til at sikre, at handlingerne nævnt i art. 2 under

nærmere opregnede skærpene omstændigheder er undergivet en strafferamme på mellem 5 og 10 års fængsel.

Hvis grundnotatet må forstås således, at der skal indføres minimumsstrafferammer i den danske straffelov, skal bestyrelsen udtale sig imod det foreslåede.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor

Østergade 16
15. august 2003

Vedr.: Sagsnr. 2003-165-0444. Høring om Kommissionens Grønbog "Retssikkerhedsgarantier for mistænkte og tiltalte i straffesager i EU."

Med skrivelse af den 24. juni 2003 har Justitsministeriet fremsendt ovennævnte.

Landsforeningens bestyrelse, der har fået udsættelse med besvarelsen på grund af ferieperioden, skal bemærke følgende.

Det er rigtigt, som fremhævet af Kommissionen, at fælles minimumskrav vil øge den gensidige tillid, som er af betydning for det strafferetlige samarbejde, lette den fri bevægelighed og medvirke til integration af nye medlemslande.

På den anden side må der advares mod, at medlemsstater, der for øjeblikket har en bedre retsbeskyttelse af borgerne, af ressourcemæssige grunde skærer ned til kun at opfylde minimumsstandarderne.

En øget harmonisering er derfor ikke ubetinget et gode, hvis målet for harmonisering er sammenfaldende med minimumsstandarder.

Grønbogen præciserer imidlertid under pkt. 1.7 om gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager, at EU's indsats ikke nødvendigvis skal ske ved indblanding i medlemsstaternes forhold og forpligte disse til i væsentlig grad at ændre deres strafferet, men snarere ved at fremme "bedste praksis i EU" med henblik på at lette og gøre

udnyttelsen i praksis af disse rettigheder mere effektiv og synlig. "Det siger sig selv, at indsatsen på ingen måde vil være med til at mindske det nuværende beskyttelsesniveau i medlemsstaterne."

Grønbogen rejser side 28f spørgsmål 4 om, hvorvidt der er behov for en kvalitetskontrol af den beskikkede advokats kompetence, erfaring og/eller kvalifikationer.

Landsforeningens bestyrelse bemærker, at man naturligvis kan tiltræde, at man i forbindelse med udvælgelsesprocedurer foretager den pågældende kvalitetskontrol, men hvis myndighederne løbende vil kontrollere forholdet mellem en forsvarer, dennes klient og domstolene, risikerer man dels at krænke fortrolighedsforholdet mellem advokat og klient, dels at krænke forsvarerens uafhængighed af anklagemyndighed og domstolene.

Bestyrelsen bemærker, at rådgivning ved anholdelse foretaget af praktikanter, studerende eller lignende er utilstrækkeligt og uforsvarligt. Rådgivningen til den mistænkte/sigtede bør gives af praktiserende advokater.

Bestyrelsen henleder endvidere opmærksomheden på, at de danske regler om honorering af offentlige forsvarere afviger fra artikel 6, derved at selv den ubemidlede ikke har adgang til gratis bistand af en forsvarer, idet staten har regres for det fulde advokathonorar, hvis den pågældende findes skyldig.

Desuden kan den velstillede i Danmark få offentlig forsvarer, uden selv at udlægge eller stille sikkerhed for advokathonoraret. Det sidste bør opretholdes, idet man ikke kan forvente, at advokater i videre omfang vil yde juridisk bistand i sager af blot en vis størrelse på kredit alene med mulighed for at indtale kravet efterfølgende hos klienten. Det kan eventuelt føre til, at det er andre advokater, der påtager sig at føre sager for velstillede klienter og til andre og højere takster.

Derimod er systemet med fuld regres hos den domfældte i princippet uden hensyn til betalingsevne ikke særligt rimeligt. Det kan undertiden bero på tilfældigheder, hvor omfattende salæret bliver, herunder om der med mere eller mindre tvivlsom føje begæres varetægtsfængsling, om domsforhandlingen glider ubesværet eller må udsættes på grund af u hensigtsmæssig berømmelse, vidners m.v. udeblivelse o.l. Det ville være mere hensigtsmæssigt, at domstolene i stedet for automatisk fuld regres ved domfældelse afgjorde udtrykkeligt, hvor stor en del af omkostningerne den domfældte skulle bære. Vel at mærke således, at denne afgørelse blev truffet, således at denne var rimelig i forhold til den domfældte, forseelsens størrelse og den reaktion, som sagen i øvrigt gav anledning til.

Bestyrelsen kan ad spørgsmål 7 på side 29 ikke bidrage til en kort definition af "småovertrædelser", der skulle gøre forsvarerbistand overflødig, men normalt ville man vel knytte kriteriet til alvorligheden af den forventede reaktion med en sikkerhedsventil, således at der kan beskikkes forsvarer, hvis den sigtedes særlige personlige situation kan gøre dette nødvendigt, eller hvis sagen - uanset en beskeden strafferetlig følge - kan få vidtgående betydning for den pågældende, f.eks. i form af mistet arbejde, konfiskation af større formuegoder eller større civilretlige krav afledt af straffesagen.

Bestyrelsen kan tiltræde princippet om gratis tolkebistand og henleder i denne forbindelse opmærksomheden på vigtigheden af, at myndighederne gennem uddannelse og eventuelle prøver sikrer sig, at retstolkningen foregår professionelt. Bestyrelsen henviser i denne forbindelse til Domstolsstyrelsens rapport af april 2003. Som svar på spørgsmål 10 finder bestyrelsen, at der bør ske tolkning under hele retssagen, og ligeledes tolkning af retsmøder, hvori den mistænkte/sigtede deltager, forud for domsforhandlingen. Med hensyn til de øvrigt stillede spørgsmål henvises til Domstolsstyrelsens anbefalinger ovenfor.

Bestyrelsen er enig i, at en særlig beskyttelse kan være påkrævet for specielt udsatte grupper af mistænkte og sigtede. Ud over de i spørgsmål 21 foreslåede personer, kan også selve sigtelsens alvorlighed gøre det påkrævet, at den pågældende tilbydes eller får stillet særlig bistand til rådighed.

Bestyrelsen finder, at det må være myndighederne, der tilbyder eller stiller bistanden til rådighed. Det kan ikke pålægges advokater at give hverken skriftlig eller mundtlig indberetning om forhold, de erfarer under samtalen med klienten, og som denne ikke ønsker kommer til myndighedernes kendskab, cfr. spørgsmål 22.

Der kan derfor heller ikke stilles krav til advokaten om, at denne følger en vurdering op af hensigtsmæssige foranstaltninger, cfr. spørgsmål 23. Det er myndighederne, der er rådige over straffeprocessen og tager initiativet til de tvangsindgreb, der besluttet. Advokaterne må have mulighed for at argumentere mod de pågældende tvangsindgreb uden at skulle udlevere fortrolige oplysninger om klienten.

Grønbogen drøfter honoreringen af advokatbistand og spørgsmålet om særlig bistand til specielt udsatte grupper, men ikke specifikt, om myndighederne som led i den særlige bistand ex officio bør sørge for, at der er advokatbistand i forbindelse med afhøringer af de pågældende, også inden disse fremstilles i retten med anmodning om frihedsberøvelse.

Det er efter bestyrelsens opfattelse helt utilstrækkeligt, hvis myndighedernes overvejelser alene fokuseres på f.eks. sproglig bistand, underretning til familie eller lægehjælp.

Bestyrelsen kan tiltræde, at man jfr. spørgsmål 26 anordner, at medlemsstaterne sikrer, at sigtede/tiltalte vejledes af politiet om, at de har ret til at komme i kontakt med deres konsulære forbindelse.

Det sker mest hensigtsmæssigt i forbindelse med en skriftlig vejledning, der udleveres til alle, der tilbageholdes af myndighederne. Bestyrelsen kan ikke udtale sig om, hvorvidt det er muligt at udarbejde en fælles meddelelse om rettigheder i EU, men konstaterer, at det er muligt på nationalt plan at udarbejde en sådan vejledning. Denne bør udleveres snarest muligt efter frihedsberøvelsen, normalt måske mest hensigtsmæssigt i forbindelse med modtagelse på politistationen og i alle tilfælde ubetinget inden afhøring påbegyndes.

Det bør fremgå af de rapporter, der udfærdiges i forbindelse med frihedsberøvelsen, at vejledningen er udleveret. For så vidt det konstateres, at den mistænkte/sigtede ikke kan sætte sig ind i vejledningen på grund af fysiske/psykiske problemer, eller fordi vejledningen ikke findes på det pågældende sprog, bør det fremgå, at vejledningen er gennemgået med den pågældende.

Hvis en mistænkt/sigtet ikke vejledes om sine rettigheder, kan det alt efter omstændighederne have disciplinære følger for de pågældende politiembedsmænd. Det bør ligeledes have betydning for lovligheden af at benytte de udsagn, der indhentes hos en mistænkt/sigtet under sagens senere forløb, jfr. spørgsmål 31.

Optagelse af politiafhøringer på bånd er et tveægget sværd. På den ene side kan det beskytte politiet mod efterfølgende anklager for ukorrekt optræden og forkerte politirapporter. På den anden side vil afspilning af politiafhøringer i retten på uhenigtsmæssig måde forrykke bevisførelsen fra princippet om bevisumiddelbarhed - at tiltalte og vidner afgiver forklaring umiddelbart for retten - til at blive en diskussion om, hvad der er sagt tidligere under sagens tidligste stadier, eventuelt på et tidspunkt, hvor den sigtede endnu ikke har været i kontakt med forsvareren. Hertil kommer, at bandede afhøringer alligevel ikke nødvendigvis dækker alle de meningsudvekslinger, der er mellem den sigtede og de politifolk, der efterforsker sagen.

Det bør blandt minimumsrettighederne og i den vejledning, der gives til de sigtede, præciseres, at der er ret til at sætte sig i forbindelse med en advokat og ukontrolleret drøfte sagen med denne, ligesom man, hvis der skal foretages en afhøring af sigtede under frihedsberøvelsen, inden denne bliver stillet for en dommer, har ret til at få

en advokat til stede under afhøringen og forinden ukontrolleret drøfte sagen med denne.

Det er bestyrelsens opfattelse, at selv habile personer, der i princippet selv kunne træffe beslutning om, hvorvidt de ønsker bistand til en afhøring under en anholdelse, viger tilbage fra at insistere på deres rettigheder, fordi de får at vide, enten at det vil tage for lang tid at tilkalde en advokat, eller at de selv skal betale for den tilkaldte advokat.

I andre lande synes det at foregå mere selvfølgelig, at der tilkaldes forsvarer til afhøring af frihedsberøvede sigtede, hvorfor en vis harmonisering ville være ønskeligt, set ud fra danske synspunkter.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Direktoratet for Kriminalforsorgen
Juridisk Kontor

Østergade 16
18. august 2003

Vedr.: JUR 02-1321-19. Høring vedr. udkast til varetægtsbekendtgørelse og varetægtsvejledning.

Direktoratet har med skrivelse af 3. juli 2003 anmodet om en udtalelse om ovennævnte udkast. Af en vedlagt oversigt fremgår, at der med det foreslåede ikke tilsigtes væsentlige indholdsmæssige ændringer.

Landsforeningens bestyrelse bemærker, at det i udkastet er reguleret i kapitel 25, at der skal gives særlige tilbud til varetægtsarrestanter, der er isoleret efter rettens bestemmelse, herunder øget personalekontakt, tilsyn af læge, psykiater, udvidet adgang til besøg m.v.

Det ses ikke, at der er tilsvarende tilbud til arrestanter, der er enerumsanbragt efter fængslets bestemmelser.

Bestyrelsen henleder opmærksomheden på, at der for så vidt angår strafafsonere i bekendtgørelse nr. 673 af 9/7 2003 i § 6 er fastsat regler for indsatte, der har været

udelukket fra fællesskab i mere end 14 dage. Tilsvarende regler bør også gælde for varetægtsarrestanter.

Bestyrelsen minder i denne forbindelse om, at udelukkelse fra fællesskab ikke alene udspringer af disciplinære forseelser, men også kan skyldes, at den indsatte er mindreårig og ikke kan være sammen med voksne indsatte, eller at den indsatte må lade sig enerumsanbringe af frygt for overgreb fra medindsatte.

Den belastning og risiko for forstyrrelse af det psykiske helbred, der er forbundet med udelukkelse fra fællesskab, omtalt i bekendtgørelsens § 6, er naturligvis af samme intensitet - om ikke større - for en varetægtsarrestant.

I udkastets § 39 har en varetægtsarrestant ret til besøg "så ofte forholdene tillader det." Kun for arrestanter isoleret efter rettens bestemmelse er der fastsat en minimumsstandard på besøg mindst en gang ugentligt, jfr. udkastets § 84.

Bestyrelsen henviser til det foregående om enerumsanbragte, der bør have adgang til samme kontakt med omverdenen som de isolerede.

Men også for almindelige varetægtsarrestanter i fællesskab er der behov for at fastsætte minimumsstandarder. Sker det ikke, risikerer man, at besøg udskydes/aflyses på grund af angivelig plads- eller mandskabsmangel.

Henset til, hvilken skade en varetægtsfængsling kan forvolde på den indsattes fysiske og psykiske helbred, og de skader, det kan forvolde på familielivet, burde det være muligt for fængselsvæsenet at kunne tilsikre, at **alle** varetægtsfængslede kan modtage besøg en gang om ugen. Ligeledes bør det være en minimumsstandard for alle varetægtsfængslede, at det første besøg er på minimum 1½ time.

De øvrige bestemmelser i udkastet giver ikke umiddelbart bestyrelsen anledning til bemærkninger.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

18. august 2003

Vedr.: Sagsnr. 2000-440-0041.

Ved skrivelse af 30. juni d.å. har Landsforeningen modtaget udkast til en ny cirkulæreskrivelse for antagelse af offentlige forsvarere og advokater til at føre sager for parter, der har fri proces.

Efter gennemgang skal jeg herved på bestyrelsens vegne meddele, at Landsforeningen kan tilslutte sig det fremsendte udkast.

Med venlig hilsen
Niels Forsby

KRIMINALFORSORGEN

STATSFÆNGSLET VED HORSERØD

Postbox 532 – 3000 Helsingør

Dato 18. august 2003

Tlf. 49 75 20 00 – Fax. 49 75 21 00

Kvindelige stofmisbrugere - Behandlingstilbud

Der har de seneste mange år været talt og skrevet meget om de manglende tilbud til kvindelige stofmisbrugere i Kriminalforsorgen. Både I og vi kender disse kvindelige klienter. Mange undersøgelser har vist, at denne gruppe kvinder er hårdt belastede, meget forsømte og ofte henvist til meget elendige forhold. Undersøgelser har også vist, at mange af kvinderne har været motiverede for behandling, men behandling har ikke tidligere været mulig i Kriminalforsorgens eget regi.

Pr. 1. februar 2003 er der på forsøgsbasis startet et tre årigt behandlingstilbud til kvindelige stofmisbrugere i de danske fængsler. Tilbuddet er blevet til i et samarbejde mellem Projekt Menneske, Socialministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen. Projekt Menneske arbejder henholdsvis på Vestre fængsel med et motivationsprogram samt i Statsfængslet ved Horserød, hvor der er etableret et stoffrit behandlingsafsnit.

Behandlingstilbudet er opbygget omkring to målsætninger:

1. Substitutions behandling og øget livskvalitet
2. Stoffrihed

På Vestre fængsel er der tilbud om motivationsbehandling, hvor der arbejdes i to faser. I fase 1 arbejdes der med at finde ud af at være en del af en gruppe, samt turde begynde at se på egen livssituation og sætte ord på, hvad der er af drømme, forhåbninger og ønsker for fremtiden. I fase 2 arbejdes der mere direkte med at finde ud af, hvad der skal ændres, i det omfang den enkelte ønsker at ændre på egen situation med gentagende indsættelser/domme og afsoninger, samt hvem der kan være medhjælpende til, at disse ønsker kommer til opfyldelse. Dette specificeres i den handleplan, der bliver udarbejdet for den enkelte under forløbet.

I det omfang kvinderne har ønske om at blive stoffri, er der mulighed for at indsætte dem til afsoning på den stoffribehandlingsafdeling på Horserød, hvor der er plads til 14 kvinder. Her vil kvinderne få mulighed for stoffri afsoning samtidig med, at de er i behandling. Tilbudet om behandling er opbygget efter den italienske behandlingsfilosofi på Ce.I.S i Rom.

Selve behandlingen på den halvåbne behandlingsafdeling er opbygget omkring det at være en del af et konstruktivt fællesskab, hvor man lever sammen.

Behandlingstilbudet er opbygget omkring daglige terapeutiske grupper samt individuelle samtaler.

Udover det direkte behandlingsmæssige arbejde forsøger man på afdelingen at være meget åbne udadtil mht. ture og kulturelle aktiviteter, da det erfaringsmæssigt har vist sig, at det sværeste ved at forlade en behandlingssituation ofte handler om, at man ikke aner, hvad man skal foretage sig i sin "fritid".

Afdelingen har status af at være en halvåben afdeling, hvilket betyder at målgruppen er alle kvinder som har ønske om stoffrihed, uanset om de henvises til afsoning i åbent eller lukket fængslet.

Vi oplever, at en del af de kvindelige afsonere, som har tilbragt deres varetægtsperiode på Vestre Fængsel og deltaget i motivationsprogrammet, er meget motiverede for, straks efter dom, at komme til Statsfængslet ved Horserød og indgå i den egentlige behandling på Projekt Menneske afdelingen.

Tiden med papirarbejdet, fuldbyrdelse, anmeldelse o.s.v. bevirker at nogle "tabes på gulvet", motivationen daler i tiden, medens kvinderne er løsladt, måske til livet på gaden, for at blive indkaldt til senere afsoning.

Har I kvindelige stofmisbrugere blandt jeres indsatte/klienter, så vær opmærksom på Projekt Menneske afdelingen som en mulighed.

Afdelingen kan modtage kvinderne som de er - der stilles ingen krav om rene urinprøver, før man kan indsættes - ingen krav om at man skal være fri af metadon eller andet. Man kan kort sagt komme lige som man er, og så starter behandlingen derfra.

Vi retter derfor henvendelse til jer, for at bede jer være særligt opmærksomme på denne type af "sager" og se, om I har mulighed for at hjælpe med at presse på.

Det skal i den forbindelse oplyses, at vi har muligheder for i en evt. ankeperiode at modtage varetægtsarrestanter i.h.t. retsplejeloven § 777.

Allerhelst så vi, at I som gruppe kom herop og fik et oplæg om behandlingen, en rundvisning på afdelingen og en snak med personalet og de indsatte. Hvis det er muligt, skal I være hjerteligt velkomne. Henvendelse herom til overvagtimester Erik Rasmussen eller behandlingskonsulent Helle Leth på tlf. 49 75 20 00.

Landsforeningens Meddelelse 52/2003

Salærtakster i landsretterne og byretterne

Redaktøren beklager dybt, at hun har begået en fejl. Hun har fra Advokatrådets hjemmeside aftrykt noget, som var publiceret som værende de nye byretstakster. Det er imidlertid de **gamle** byretstakster.

Tag derfor Landsforeningens Meddelelser hæfte 5. Landsretstaksterne er gode nok og gælder også byretterne, men slå en streg over det anførte om byretterne side 117 og 118 i hæftet.

Landsforeningens Meddelelse 53/2003

Groft skyldnersvig - Selskabstømning - Ulovlig selvfinansiering - Proceserklæring - Konfiskation - Menneskerettigheder - Lang sagsbehandling

Straffelovens § 283 og § 286, aktieselskabslovens § 115, Menneskerettighedskonventionens artikel 6

Skyldnersvig af grov beskaffenhed samt ulovlig selskabstømning. T var den gennemgående figur, bortset fra i forhold 4, og havde disponeret over midler, der var afsat til skatter til et samlet beløb på 58 mill. kr.

De tiltalte gjorde gældende, at de lod selskaberne erhverve afskrivningsberettigede vindmøller. Selskaberne ville ikke være blevet pålignet så store skattebeløb, hvis den afskrivning, som de tiltalte havde forventet, var blevet godkendt.

Anklagemyndigheden afgav under byretssagen proceserklæring om, at det ikke ville blive bestridt, at vindmølledriften ville have kunnet overleve økonomisk, såfremt skattemyndighederne havde godkendt afskrivningerne.

Proceserklæringen blev fejlet til side i landsretten, der bedømte vindmølleprojektet til at være useriøst og dermed uegnet til at danne grundlag for skattemæssige afskrivninger. Modsat byretten blev de tiltalte fundet skyldige i både skyldnersvig og ulovlig selvfinansiering og idømt henholdsvis 4, 3 og 2½ års fængsel. Nettoudbyttet forsigtigt skønnet på hver 4 mill. kr. blev konfiskeret hos T og I.

Der forelå ikke en krænkelse af EMK art. 6 ved sagsbehandlingstiden, men straffene blev udmålt også under hensyn til den lange tid, der trods alt var gået (siden 1992/93).

Ø.L. 20. afd. a.s. nr. S-1978-99, 31/5 2000

T på 54, I på 44 og L på 50 år var i forhold 1 tiltalt for skyldnersvig af særlig grov beskaffenhed og overtrædelse af aktieselskabslovens § 161, jfr. § 115 og anpartsselskabslovens § 80, jfr. § 49 (med henvisning til tidligere bestemmelser), ved i perioden januar 1992 til februar 1993 at have unddraget 9,7 mill. kr., der var afsat til selskabsskatter fra kreditorerne, hvorved statskassen led eller blev påført væsentlig risiko for formuetab. (I det følgende beskrives i anklageskriftet de nærmere omstændigheder omkring erhvervelse af selskaberne, bl.a. gennem et selskab "Virksomhedsformidlerne I/S").

Undertiden var der blevet udstedt en check på købesummen, mod at det købte selskabs likvider indgik på kontoen. Undertiden optog virksomhedsformidlerne et lån til at ordne overdragelsen.

I en række tilfælde var det advokat A's klientkonto, der var clearingcentral for udveksling af købesum og selskabets likvider, hvorefter advokaten afregnede restlikviditeten til køberne efter fradrag af salær til sig selv og virksomhedsformidlerne.

Den samlede vinding udgjorde efter anklagemyndighedens opgørelse til T og I, der beherskede Virksomhedsformidlerne I/S og tilsvarende selskaber, 2,8 mill. kr.

I forhold 2 skyldnersvig ved unddragelse af skat på 6,9 mill. kr., hvorved et af T og I's selskaber opnåede en vinding på 884.000 kr.

I forhold 3 skyldnersvig ved unddragelse af skat på 22,8 mill. kr., hvorved T og I eller deres selskab opnåede en vinding på 417.000 kr.

I forhold 4 var L (sammen med en person, hvis sag blev udskilt) tiltalt på tilsvarende vis for som direktør at have opkøbt selskaber gennem bl.a. Jysk Virksomhedsformidling A/S og at have unddraget skat med 21 mill. kr. Overdragelserne skete bl.a. via banker og sparekasser, i et enkelt tilfælde havde et landsdækkende revisionsfirma medvirket ved afregningen, i alt 13 selskaber, hvorved L's firma skulle have opnået en uberettiget vinding på 1,7 mill. kr.

I forhold 5 var T og I tiltalt på tilsvarende vis for unddragelse af skat på 19 mill. kr., hvorved de skulle have opnået en fortjeneste på 5,3 mill. kr.

Der var påstand om rettighedsfortabelse, betaling af erstatning og konfiskation af ulovligt indvundet udbytte.

Sagen vedrørende en 4. tiltalt H blev udskilt, da denne var syg og ikke kunne møde til domsforhandling.

T, I og L var ikke tidligere straffede og påstod frifindelse efter straffelovens § 283, idet de gjorde gældende, at de, bortset fra et selskab i forhold 2, lod selskaberne erhverve afskrivningsberettigede vindmøller, og at de ikke påførte statskassen nogen risiko for at lide tab. Selskaberne ville ikke have været pålignet så store skattebeløb, hvis den afskrivning, som de tiltalte havde forventet, var blevet godkendt.

Told&Skat havde bl.a. afslået at godkende afskrivningerne, fordi vindmøllerne samtidigt også var erhvervet af andre selskaber, hvorfor det ikke entydigt kunne fastslås, at selskabet havde erhvervet ejendomsretten, eller at vindmøllerne var taget i brug til et afskrivningsberettiget formål i en igangværende virksomhed. (Der var flere gode argumenter fra skattemyndighedernes side, ER).

De tiltalte anførte heroverfor, at det drejede sig om reelle aktiver i form af vindmøller, opstillet i Californien - en rentabel, langsigtet investering og sædvanlig forretningsmæssig disposition, med advokater og revisorer involveret.

Selskaberne var i flere tilfælde af skattevæsenet blevet nægtet omlægning af regnskabsår. Selskaberne var imidlertid blevet købt i tillid til, at tilladelsen i overens-

stemmelse med daværende praksis ville blive givet, så datterselskaberne fik samme regnskabsår som moderselskabet.

De tiltalte var i god tro med hensyn til, at der i nogle tilfælde skete dobbeltsalg af møller til selskaberne. Da T opdagede det, sørgede han for, at der blev truffet foranstaltninger til at få rettet fejlene.

Anklagemyndigheden meddelte i maj 1999 under byretssagen, at det ikke ville blive bestridt, at vindmølledriften ville have kunnet overleve økonomisk, såfremt skattemyndighederne havde godkendt afskrivningerne.

En række revisorer afgav vidneforklaring. T var selv uddannet som statsautoriseret revisor og havde virket som sådan frem til 1990, hvorefter han fungerede som selskabsformidler, bl.a. ved at læse Statstidendes proklamaer vedr. likvidationer. Det var den syge 4. tiltalte H, der var kommet med vindmølleprojektet, og som stod for opkøbene af overskudsselskaber.

En kendt jysk bank forestod overførsel af likvide midler i forbindelse med køb af selskaber og køb af vindmøller.

H's revisor gik konkurs og skulle i fængsel, og T tilbød at lave regnskaberne. Herunder opdagede han, at der skete ombytning af vindmøllerne og indkaldte de medtiltalte samt revisorernes advokat til møde.

Det var i 1995 meningen, at T ville have solgt møllerne til et kendt selskab. Man var ret langt fremme i forhandlingerne, men salget gik ikke på plads, hovedsageligt fordi der ikke kunne skaffes kvittance fra skattevæsenet vedr. selskabernes skat.

I havde arbejdet som revisorassistent og bogholder, før han i 1987/88 blev ansat hos T, indtil denne gik konkurs. Siden gik I ind i Virksomhedsformidlerne, som han ejede 100%. Først handledes underskudsselskaber, kort efter overskudsselskaber.

I var direktør i de selskaber, Virksomhedsformidlerne ejede. Han arbejdede sammen med T. Først financerede en jysk bank selskabshandlerne. Da banken ikke ville være med længere, benyttede man andre metoder, bl.a. en advokats klientkonto. I huskede ikke navnet. I havde muligt underskrevet købekontrakten. Det var H, der kom med numre på vindmøllerne.

L var assurandør og havde lært H at kende, da H havde et assurancefirma, der forsikrede vindmøller.

L opkøbte et selskab, som skulle være moderselskab i en koncern. L var i USA i forbindelse med køb af møllerne. Han gennemgik alle kontrakterne. Han kontrollerede endvidere sammen med en notar serienumre og matr. numre. Købet fandt sted i overværelse af en notar.

T havde ikke hørt tale om dobbeltsalg, han havde ikke set de medtaltede før ved domsforhandlingens begyndelse.

T forklarede nærmere (byretsdommen side 33) om underskriftsproceduren i USA ved indgåelse af kontrakterne om vindmøllerne, herunder at en notar i hvert enkelt tilfælde undersøgte adkomsten.

Anklagemyndigheden gjorde gældende, at der i forbindelse med hver enkelt af erhvervelserne af de selskaber, der var omfattet af tiltalen, var sket en uberettiget udtagelse af midler fra selskaberne. Der forelå allerede ved erhvervelserne fuldbyrdet skyldnersvig. Transaktionerne var usædvanlige og uforsvarlige uden reel forretningsmæssig begrundelse, og de tiltalte var klare herover.

Det bærende element var den ulovlige selvfinansiering, ved at opkøberne optog et kortvarigt lån hos en financier dækkende købesummen og tilbagebetalte lånet straks efter erhvervelsen med det købte selskabs midler.

Moderselskabets gæld til datterselskaberne steg for hvert eneste opkøb, og koncernerne satte sig i en stadig stigende gæld til skattemyndighederne uden udsigt til at kunne erhverve midler til at betale. (Sammendrag af anbringender side 39-40 i dommen, ER). Da de gav overkurs for de afsatte skattebeløb og udbetalte betydelige kommissioner til R (der indgår i et andet sagskompleks), var der ingen fornuftig forretningsmæssig begrundelse for investeringerne, hvorfor der ikke var afskrivningsret.

Vindmølleprojektet hang heller ikke sammen. Der skete ombytning på grund af dobbeltsalg og udskiftning, uden at der blev lavet nye kontrakter eller lignende.

Samlet var der købt overskudsselskaber for 378 mill. kr, hvor afsatte skatter udgjorde 80 mill. kr. Det ville kræve investeringer på ca. 720 mill. kr. at foretage de nødvendige skatteudskydelser. Det var urealistisk at tro, at nogen kreditor ville skyde dette beløb ind i tomme overskudsselskaber.

Vindmølleprojektet var uden økonomisk realitet som følge af illikviditeten sammenholdt med en meget tyngende skattebyrde. De tiltalte kunne (af disse og yderligere i anbringenderne anførte grunde) ikke have nogen berettiget forventning om, at skattevæsenet ville godkende afskrivningerne.

T var den drivende kraft i forbindelse med selskabsopkøbene.

I havde som direktør for selskaberne et klart medansvar for, at der blev købt overskudsselskaber for godt 59 mill. kr., og at der efter tømningen alene henstod ca. 2,8 mill. kr. på en konto uden for koncernen.

L var i forhold 4 direktør for et moderselskab, der opkøbte datterselskaber for i alt 109 mill. kr. og derefter foretog investeringer i vindmøller til en værdi af ca. 200 mill. kr. Han foretog ingen undersøgelse af investeringens lødighed trods den betydelige størrelse.

Forsvareren gjorde bl.a. gældende, at handel med overskudsselskaber var legitimt, skattetæknning et helt sædvanligt fænomen i erhvervslivet. Det var på daværende tidspunkt gængs praksis, at omlægning af indkomst - og dermed regnskabsår - blev imødekommet både for løbende og det sidst afsluttede regnskabsår. Praksis blev først skærpet ved Ligningsrådets skrivelse af 25/1 1994. Skattevæsenets nægtelse af afskrivning var ugrundet. Ingen kuratorer i selskabernes konkursboer havde forsøgt at få møllerne inddraget i boerne, fordi kuratorerne ligeledes var af den fejlagtige opfattelse, at møllerne ikke eksisterede. Både Bikuben og Difko havde købt vindmøller af samme mølleudbyder som i nærværende sag. Disse projekter var godkendt afskrivningsmæssigt af det danske skattevæsen.

Selskaberne i nærværende sag ville samlet være solvente med en egenkapital på 23 mill. kr., såfremt afskrivningerne ikke var blevet nægtet.

Samtlige køb af overskudsselskaber var foretaget efter bruttoprincippet, med alene kortvarig ekstern finansiering. Såfremt retten måtte finde, at aktieselskabslovens § 115 var overtrådt, var straffen kun bøde.

Byretten udtalte om det sidste i dommen side 54:

"Da købet af overskudsselskaberne er blevet finansieret ved, at de tiltalte accepterede, at kreditor, kort tid efter det købte selskabs likvide beholdning var overført, blev honoreret fra disse midler, har de gjort sig skyldige i overtrædelse af aktieselskabslovens § 115, stk. 2, og anpartsselskabslovens § 49, stk. 2, (tidligere § 84, stk. 2)."

Overtrædelsen kunne tilregnes L og I, der var uden reel indflydelse på de dispositioner, der blev foretaget, som uagtsom. Det fandtes imidlertid ikke godtgjort, at disse tiltalte havde det til straf for skyldnersvig fornødne forsæt.

For T's vedkommende var det af anklagemyndigheden ikke bestridt, at overskudsselskaberne kunne have "overlevet" økonomisk, hvis skattevæsenet havde godkendt afskrivningerne på møllerne.

Retten lagde endvidere bl.a. til grund, at den ændrede praksis vedr. mulighed for omlægning af regnskabsår var sket internt, uden af offentligheden blev gjort bekendt hermed.

Der var et tilstrækkeligt grundlag for selskaberne til at kunne hævde ejendomsretten til møllerne.

Retten fortsatte (dommen side 56):

"Det kan ikke afvises, at det var berettiget, at selskaberne blev nægtet afskrivning på møllerne, fordi tiltalte ikke fyldestgørende efterkom Told- og Skattestyrelsens anmodning om at få fremsendt regnskabsmateriale, der dokumenterede eller sandsynliggjorde, at der var realitet bag de foreliggende købsaftaler vedrørende møllerne. Det er imidlertid ikke godtgjort, at der, på det tidspunkt da selskaberne blev tømt for likviditet, var forsæt hos tiltalte til at unklade denne dokumentation.

Denne tiltalte frifindes herefter ligeledes for skyldnersvig."

Retten fortsatte (dommen side 57):

"Da det imidlertid findes groft, at tiltalte T, der er uddannet statsautoriseret revisor, så konsekvent og i så stort omfang har ladet de købte selskaber finansiere købet ved egne midler, forhøjes bøden efter de ovennævnte bestemmelser i aktie- og anpartsselskabsloven for hans vedkommende til det nedenfor anførte beløb.

De tiltaltes gentagne og grove overtrædelser af aktie- eller anpartsselskabsloven som direktør eller drivende kraft medfører, at påstanden om rettighedsfortabelse i medfør af straffelovens § 79, stk. 2, 2. punktum, tages til følge, ligeledes som nedenfor anført."

Erstatningskravet var tidligere under sagen udskudt til civilt søgsmål. Efter sagens udfald vedr. skyldnersvig blev påstand om konfiskation ikke taget til følge, ligesom sagsomkostningerne skulle udredes af statskassen.

I og L fik herefter bøder på hver 25.000 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 14 dage. T en bøde på 100.000 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 40 dage.

Der skete rettighedsfrakendelse i 5 år fra endelig dom.

Heri var landsretten ikke enig. Anklagemyndigheden havde anket med påstand bl.a. om domfældelse efter anklageskriftet. De tiltalte påstod frifindelse. Landsrettens dom er på 34 sider med indholdsfortegnelse på side 2.

For landsretten gjorde anklageren og forsvarerne i det væsentlige de samme synspunkter og anbringender gældende, som i hovedtræk var gengivet i byrettens dom. Isoleret set var strafansvaret for overtrædelse af aktie/anpartsloven forældet, medmindre de tiltalte tillige blev dømt for skyldnersvig.

L's forsvarer gjorde yderligere gældende, at der var sket en krænkelse af EMK art. 6, stk. 1, idet skattemyndighederne allerede i løbet af 1993 blev opmærksom på dele af dispositionerne i forhold 4.

Der var enighed om det faktiske i de dispositioner, de tiltalte havde foretaget med hensyn til selskaberne, men de tiltalte bestred fortsat, at der var tale om skyldnersvig. Hensigten var at foretage afskrivningsberettigede investeringer med selskabernes midler og derved lovligt udskyde skatterne til senere betaling.

Landsretten gennemgår fra side 17 de enkelte forhold med hensyn til antal af selskaber, samlet købesum og afsatte skatter, samt de tiltaltes rolle som bestyrelsesmedlemmer, direktører m.v. i de opkøbende selskaber.

Landsretten fastslår, at ingen af de opkøbende selskaber i sig selv havde tilstrækkelige økonomiske midler til betaling af de betydelige købesummer på i alt 283 mill. kr. Der var ikke fremført indsigelser over de pengestrømsanalyser, som politiets revisorer havde udarbejdet. Landsretten forsætter side 19:

"Det fremgår af pengestrømsgennemgangen, at opkøbene af overskudsselskaberne i flere tilfælde er gennemført ved udveksling af købesummerne og de kontantbeholdninger, som blev overført til de købende selskaber, med en finansieringsformidler som mellemlid gensidigt betinget på selve handelsdagen. I andre tilfælde, hvor overskudsselskabets kontantbeholdning først er overført senere, er dette sket under sådanne omstændigheder, at den eksterne finansieringskilde, der stillede den fornødne likviditet til rådighed for det købende selskab, ikke har løbet nogen reel risiko. Finansieringskilderne havde kontrol med eller sikkerhed for, at overskudsselskabets kontantbeholdning hurtigt efterfølgende ville blive overført. Det købende selskab kunne således først disponere over den fra overskudsselskabet overførte beholdning, når den eksterne finansieringskilde var fyldestgjort.

Landsretten finder det på denne baggrund godtgjort, at erhvervelsen af overskudsselskaberne i realiteten er sket ved selvfinansiering, således at der herved i alle 5 forhold af de tiltalte er begået overtrædelse af aktieselskabslovens § 115, stk. 2, og/eller anpartsselskabslovens § 49, stk. 2, jf. den tidligere anpartsselskabslovs § 84, stk. 2."

I **forhold 2** fastslog retten, at det købte selskab havde en likvid beholdning på 30,7 mill. kr., hvoraf 1,2 mill. kr. var afsat til skyldig forfalden skat, 6,9 mill. kr. var hensat skat vedr. det indeværende regnskabsår. Købesummen var fastsat til 28,4 mill. kr., svarende til egenkapitalen med tillæg af 84% af den hensatte skat. Afregningen skete ved overførsel via en advokats klientkonto. Efter afregning af honorar til denne og efter deponering af den skyldige forfaldne skat, bestod selskabets aktiver alene af en likvid beholdning på 883.000 kr. indsat på en bankkonto tilhørende koncernen. De tiltalte foretog selv intet i relation til eliminering eller udskydelse af denne skatteforpligtelse, men videreoverdrog i stedet umiddelbart selskabet til trediemand BK, der forklarede, at han ikke modtog nogen kontanter, men en brugt bil, der blev solgt for godt 100.000. Der var modstridende forklaringer fra T og BK om, hvorvidt BK havde mulighed for at skaffe afskrivningsmuligheder.

Landsretten fastslog side 20:

"Det må på denne baggrund lægges til grund, at de tiltalte ved videreoverdragelsen intet grundlag havde for at gå ud fra, at BK ville være i stand til at foretage noget effektivt i relation til eliminering eller blot udskydelse af selskabets skatteforpligtelse. Det må tværtimod have stået dem klart, at de ved deres dispositioner vedrørende selskabet skabte en væsentlig risiko for, at statskassen ville lide et tab svarende til den hensatte skat for det indeværende regnskabsår.

De tiltalte T og I findes herefter skyldige i tiltalen i forhold 2."

Om **forhold 1, 3, 4 og 5 (vindmølleprojektet)** forkastede landsretten nye anbringender om, at der også var andre lovlige modeller til skatteelimination. (T havde under ankesagen udtrykkeligt forklaret, at man ikke havde overvejelser om at søge skatterne elimineret, derimod udskudt i 7-8 år, hvorefter den skulle betales af investeringernes overskud).

Landsretten gennemgik nærmere kontraktgrundlaget vedr. vindmøllerne og konstaterede bl.a., at det af et brev i sagen af 2/10 1992 til den syge H fremgik, at den amerikanske M bekræftede deres aftale om, at der ved hvert overskudsselskabs møllekøb skulle betales 2/3 af selskabets bankindestående som "provision" og 2/3 af møllernes driftsindtægter som "licensafgift" til M's sælgerselskab. Aftalen var bekræftet af andre, også af T, der betegnede beløbene som udbetaling på møllerne.

M havde i forhold 1, 4 og 5 modtaget henholdsvis 2,4 mill., 2,6 mill. og 5,9 mill. kr. svarende til henholdsvis 2,84%, 1,30% og 2,86% af investeringerne.

M havde bl.a. forklaret, at der aldrig blev sendt penge til Danmark. Af samme grund kunne det godt passe, at han senerne accepterede en nedsættelse af renten fra 15% til 6%. Det var brugte møller, der ikke kunne forsikres. Nogle af dem var taget ud af drift som urentable. Nogle af møllerne blev solgt to gange, men det var andres (en danskers) ansvar.

I selskabernes regnskaber for 1994/95 var møllernes afskrivningsperiode forlænget fra 8 til 15 år med en tilsvarende forbedring af regnskaberne til følge. Der var i sagen intet skriftligt, der bekræftede iværksættelsen af et nyt vedligeholdelsesprogram med en så drastisk forøgelse af møllernes levetid.

Landsretten bemærkede bl.a. side 24:

"Derudover synes investeringerne, der i alt beløber sig til ca. 0,5 mia. kr., at være sket på et yderst useriøst grundlag. Det er usikkert, i hvilket omfang der blev erhvervet ejendomsret til møllerne, idet det var tvivlsomt, om de kunne videresælges, og idet man ved ledelsesaftalen stort set havde fraskrevet sig indflydelse på drift, vedligeholdelse m.v. Køberne foretog ingen undersøgelser af møllerne, der var brugte og ikke kunne forsikres. Køberne havde kun begrænset indsigt i driftsøkonomien, og der ville ikke komme penge til Danmark de første mange år - om overhovedet nogensinde."

Landsretten behandler på ny rentenedsættelsen og reduktionen af afskrivningerne de følgende sider og forsætter side 25-26:

"Det kan på dette grundlag utvivlsomt konkluderes, at statskassen, hvis krav på selskabsskatter forinden transaktionerne havde 100% sikkerhed i de afsatte likvide midler, ved investering af selskabernes formue i møllerarrangementerne blev udsat for en væsentlig risiko for tab svarende til de afsatte skatter.

Anklagemyndigheden har imidlertid ved en erklæring under domsforhandlingen i byretten, jf. byretsdommen side 13, givet afkald på at gøre dette gældende som et selvstændigt anbringende, idet man ikke har villet bestride, at vindmølledriften ville have kunnet overleve økonomisk, såfremt skattemyndighederne havde godkendt afskrivningerne.

Det er uklart, hvorfor erklæringen er afgivet, og hvad dens nærmere rækkevidde er, men den kan næppe antages at dække den situation, at skattemyndighederne, hvis de loyalt var blevet præsenteret for de oplysninger om investeringernes karakter, som er

fremkommet under nærværende sag, ville have nægtet at godkende afskrivningerne med den begrundelse, at der ikke var realitet bag købsaftalerne, svarende til den overordnede begrundelse i de afslag, der faktisk blev givet, jf. byretsdommen side 11, hvor begrundelsen i et af afslagene er gengivet.

Det må antages, at skattemyndighederne med dette indgående kendskab til investeringernes karakter ville have nægtet at godkende afskrivning. Det forhold, at man på grund af mangelfulde oplysninger til dels underbyggede den manglende realitet i projekterne med detailbegrundelser, der senere har vist sig urigtige, som for eksempel at det var udokumenteret, at møllerne var opstillet og registreret som anført i kontrakterne, kan ikke føre til, at afskrivningerne burde være anerkendt.

Det forhold, at afskrivning på vindmøllerne blev nægtet, og at skatterne derfor blev krævet betalt, har utvivlsomt været den direkte årsag til, at selskaberne gik konkurs eller blev tvangsopløst ved skifteretten. Virkningen heraf må antages navnlig at have været, at man fik fremskyndet konstateringen af, at statskassen ved dispositionerne led eller blev påført en væsentlig risiko for at lide et tab svarende til de afsatte skatter.

Herved er det godtgjort, at gerningsindholdet i forholdene 1, 3, 4 og 5 er realiseret for så vidt angår opkøbene af overskudsselskaberne og unddragelsen af de deri afsatte beløb til betaling af selskabsskatter fra at blive benyttet til dette formål med tab eller væsentlig risiko for tab for statskassen til følge. Det er herefter spørgsmålet, i hvilket omfang dispositionerne er foretaget af de tiltalte, og om de havde forsæt til derved at begå skyldnersvig i overensstemmelse med tiltalen."

(I det følgende gennemgås de enkelte tiltaltes rolle i forbindelse med selskabsopkøbene samt deres forudsætninger for at forstå de foretagne dispositioner og deres kendskab hertil - udelades af referatet, ER)

Forholdet til Menneskerettighedskonventionens artikel 6, stk. 1.

Landsretten fandt ikke, at den lange sagsbehandlingstid for nogen af de tiltalte indebar en krænkelse af EMK art. 6, stk. 1. Det anføres i dommen side 30:

"Retten har herved taget hensyn til kriminalitetens karakter og omfang. Forholdene blev af skattemyndighederne anmeldt til politiet i oktober 1995. Komplexiteten af de dispositioner, som de tiltalte havde foretaget dels i forbindelse med deres opkøb og tømning af selskaberne dels i forbindelse med vindmølleprojekterne i Californien, nødvendiggjorde omfattende efterforskningsarbejde her i landet og i udlandet med blandt andet internationale retsanmodninger og afhøringer i udlandet. Med udgangspunkt i de indhentede oplysninger under efterforskningen blev der i oktober 1997

iværksat revisionsundersøgelse ved de statsautoriserede revisorer J og L. Umiddelbart efter revisionsundersøgelsen foreløbigt blev afsluttet i august 1998 blev tiltale rejst ved anklageskrift af 12. august 1998. Domsforhandlingen i byretten blev indledt i november 1998, hvorefter dommen blev afsagt den 31. maj 1999.

Landsretten finder ikke, at der ved sagens behandling hos hverken politi, anklagemyndighed, byretten eller landsretten er oplyst om længere tidsperioder, hvor sagen ikke er blevet behørigt fremmet. Sagens samlede tidsforbrug indebærer under hensyn til kriminalitetens omfang og karakter heller ingen krænkelse af Menneskerettighedskonventionen, hvorfor der ikke er sket nogen krænkelse af den påberåbte konventionsbestemmelse."

T blev idømt fængsel i 4 år, I fængsel i 3 år og L fængsel i 2½ år, idet der blev lagt vægt på, at der var tale om grov og systematisk berigelseskriminalitet begået af flere i forening efter forudgående aftale og under dække af svært gennemskuelige transaktioner og, for så vidt angik T og I, tillige urigtige regnskaber.

T havde været den drivende kraft. I havde som direktør i vidt omfang handlet efter instruks fra T. L havde foretaget betydelige opkøb, men ikke taget initiativer eller i øvrigt disponeret på egen hånd, idet han i det væsentlige blot gjorde, hvad de andre bad ham om. Han fik ikke andel i den ulovlige vinding.

Landsretten fortsatte side 32:

"Landsretten har for alle 3 tiltalte i strafnedsættende retning taget hensyn til den lange tid, der trods alt nu er gået, siden kriminaliteten blev begået. Under hensyn til kriminalitetens art og omfang har retten ikke fundet grundlag for at gøre de idømte straffe helt eller delvis betingede for nogen af de tiltalte."

Der skete rettighedsfrakendelse indtil videre for T og I. For L tidsbegrænset til 5 år.

Hos T og I konfiskeredes nettoudbyttet, som med et forsigtigt skøn blev sat til 4 mill. kr. for hver af de tiltalte. L havde som ovenfor nævnt ikke modtaget nogen andel, hvorfor der hverken var grundlag for konfiskation eller tillægsgbøde.

Med nedslag for den 4. tiltalte, som var udskilt af sagen, blev revisionsomkostningerne på 3,6 mill. kr. fordelt med 2 mill. vedr. forhold 1, 2, 3 og 5, og 0,6 mill. kr. vedr. forhold 4. T og I skulle altså in solidum betale de 2 mill. kr. samt salærer til deres beskikkede forsvarere. L 600.000 kr. + forsvarersalær.

Erstatning - Udlæg i torterstatning

Retsplejelovens § 513

Skattevæsenet søgte at gøre udlæg i et beløb, som var udbetalt en udlænding R's forsvarer som torterstatning for uberettiget anholdelse. Pengene stod fortsat på forsvarerens klientkonto, og udlændingen opholdt sig i udlandet. Udlægget blev ophævet.

Københavns Byrets Fogedret FSF1-11175/2002, 2/8 2002

Skattevæsenet nedlagde påstand om, at det i april 2002 foretagne udlæg hos R i R's indestående på klientkonto hos advokat A opretholdtes.

Udlægget blev foretaget for en gæld på kr. 361.000 i erstatningen på kr. 6.700 for uberettiget anholdelse. Udlægget blev foretaget på R's adresse. Han var ikke til stede.

Erstatningen indestod på A's klientkonto.

A indbragte sagen for fogedretten. Resten er citat fra kendelsen:

"**Rekvirenten** har under henvisning til retsplejelovens § 513, stk. 2, gjort gældende, at udlægget er foretaget med rette. Erstatningen for uberettiget fængsling er udbetalt til rekvisitus i og med, at beløbet er udbetalt til hans repræsentant. Udlægsforretningen er foretaget på den adresse, hvor rekvisiti ifølge folkeregistret har stået tilmeldt siden 16. juni 2001 og fortsat er tilmeldt. Rekvirenten har flere gange været på adressen. Rekvisiti navn står på døren, og en antruffet person har ved en tidligere lejlighed oplyst, at rekvisitus bor på adressen. Der er i forbindelse med udlægsforretningen sendt en tilsigelse til rekvisitus på den pågældende adresse. Det har ingen betydning for foretagelsen af udlægget, at tilsigelsen ikke er forkyndt for rekvisitus.

Rekvisitus har til støtte for sin påstand gjort gældende, at udlægget ikke er lovligt foretaget. Rekvisitus er bosiddende i Libanon, og har således aldrig modtaget tilsigelsen til udlægsforretningen. Hvis rekvirenten havde forsøgt tilsigelsen forkyndt for rekvisitus, ville rekvirenten da også have opdaget, at rekvisitus ikke bor på den pågældende adresse. Rekvisitus er således ikke på regelret måde blevet gjort bekendt med, at der kunne foretages udlæg i erstatningen. Såfremt fogedretten finder, at udlægget er lovligt foretaget, har rekvisitus gjort gældende, at erstatningen ikke er udbetalt til rekvisitus i retsplejelovens forstand. Erstatningen er af Københavns Politi udbetalt til advokat A, hvor beløbet henstår på en særskilt klientkonto. Advokat A har ikke siden udbetalingen været i kontakt med rekvisitus, idet han efter det oplyste op-

holder sig i Libanon. En kammerat til rekviritus ringede på et tidspunkt til advokat A, der oplyste kammeraten om beløbet. Det er derfor usikkert, om rekviritus overhovedet har fået besked om, at beløbet er indsat på klientkontoen. Rekviritus har således ikke haft mulighed for at disponere over beløbet, og der vil som følge heraf ikke kunne foretages udlæg i beløbet iht. Retsplejelovens § 513, stk. 2.

Fogedrettens bemærkninger:

Det fremgår af sagen, at den af rekvirenten foretagne udlægsforretning er foretaget på rekviriti bopæl. Henset til, at udlægget er foretaget uden rekviriti tilstedeværelse og til, at det pågældende aktiv ikke befinder sig på rekviriti bopæl, men indestår på en klientkonto hos advokat A, finder fogedretten ikke, at udlægget er lovligt foretaget. Herefter

b e s t e m m e s:

Det af rekvirenten, Københavns Kommune, Økonomiforvaltningen, Skatte- og Registerforvaltningen, foretagne udlæg i rekviriti, R's indestående på klientkonto hos advokat A ophæves."

Landsforeningens Meddelelse 55/2003

Samfundstjeneste - Vold, grov

Straffelovens § 62 og § 245

29-årig K idømt samfundstjeneste for under skænderi i en lejlighed at have stukket M med en kniv i ryggen.

Retten i Tåstrup SS 761/2003, 27/6 2003

K på 29 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved i en lejlighed om aftenen at have stukket M i ryggen med en kniv, hvorved han bl.a. pådrog sig en større blødning i området bag bughulen, med hospitalsindlæggelse til følge.

Der var påstand om ubetinget fængselsstraf.

Der var fremlagt lægeattest, hvoraf bl.a. fremgik, at der var fundet et 1 cm langt stiksår i huden. Såret var dybt og havde forårsaget en stor blodansamling i bughulen under højre nyre.

M havde været indlagt 4 dage og ville få forbigående arbejdsudygtighed i 1-2 uger, men ikke varigt men. Under Eventuelle bemærkninger var anført:

"Skadelidte har formentlig ikke været i livsfare i forbindelse med det aktuelle knivstik, men såfremt knivstikket havde haft en anden retning med samme indstikssted kunne det have ramt et af de store blodkar i bughulen, hvorefter skadelidte ville have været i livsfare."

K, der havde været varetægtsfængslet uden isolation siden 1/5 2003, var egnet til samfundstjeneste.

Retten forkastede, at der kunne være tale om hædeligt uheld eller nødværge.

Straffen blev fastsat til fængsel i 6 måneder. 2 måneder af straffen blev anset som udstået med varetægtsfængslingen.

Resten blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste i 140 timer inden for en længstetid på 1 år og med tillægsvilkår om kontrolleret alkoholbehandling og behandling mod misbrug af euforiserende stoffer.

- oo0oo -

Det fremgår af den medsendte retsbog, at K bl.a. forklarede, at hun greb kniven, fordi M havde slået hende forskellige steder. Hun holdt kniven foran sig og havde ikke til hensigt at ramme. Da de så blod, gik der panik i dem begge.

Det fremgik dog også, at hun på et telefonsvarer skulle have indtalt "angreb er det bedste forsvar".

M forklarede bl.a., at de ikke aktuelt var kærester. De havde haft et skænderi, fordi han selv havde låst sig ind i hendes lejlighed, efter at hun havde lukket døren foran vidnet. Han så hende med kniven i hånden, men mærkede det ikke, da hun stak ham med kniven i ryggen.

Lige efter, at han havde låst sig ind, havde han taget fat i K og flyttet hende. Han var 192 cm høj og vejede 85-88 kg. Han havde ikke slået ud efter hende.

Et vidne V havde overværet skænderiet om M's nøgle til lejligheden. De sloges ikke. Pludselig stod K med kniven i hånden. V blev bedt om ikke at blande sig. K sagde, at hun ville stikke M med kniven, hvis han ikke afleverede nøglen.

Salær for aflyste retsmøder

Retsplejelovens § 741

Advokat A anmodede om salær for 6 berammede retsdage i perioden fra og med 1/4 - 16/4 2003, hvilke retsdage blev aflyst i retsmøde den 27/3 2003. Landsretten henholdt sig til, at retsmøderne var aflyst med mere end dags varsel, og at der ikke var oplyst sådanne særlige omstændigheder, som burde medføre en fravigelse af, at der ikke skulle fastsættes salær efter landsrettens retningslinier.

Læs sagen på grund af kæreskriftet, der er gengivet in extenso.

Ø.L. 4. afd. kære nr. S-2246-03, 3/7 2003

I en narkotikasag med indsmugling af ecstacytabletter til Danmark blev begge de tiltalte ved byretten idømt fængsel i 3 år og 6 måneder.

Advokat A fik tillagt kr. 135.000 + moms i salær, men påkærede salærfastsættelsen med følgende kæreskrift:

"Herved kæres omkostningsfastsættelsen i dommen afsagt den 17/6 2003 af Københavns Byrets 30. afdeling i sagen Anklagemyndigheden mod S og T.

Der nedlægges påstand om, at der bør gives salær for de aflyste domsforhandlingsdage den 1/4, 8/4, 11/4, 14/4, 15/4 og 16/4 2003, hvilke dage blev aflyst den 27/3 2003, med et beløb på 50% af sædvanlig takst, subsidiært et mindre beløb fastsat af retten.

Domsforhandlingsdagene 1/4 til og med 16/4 2003 var oprindeligt berammet på et retsmøde den 16/1 2003. Under bevisførelsen i sagen, der omhandlede indførsel af ca. 18.000 ecstasy-tabletter, var det meningen at afhøre et polsk vidne, der var strafafsøner i Østrig. Denne meddelte imidlertid i marts måned 2003, at han frafaldt sit tidligere tilsagn om at give møde under domsforhandlingen i Københavns Byret på grund af opstået cancer-sygdom. Da undertegnede som forsvarer for T ikke havde haft mulighed for kontradiktorisk afhøring af det pågældende vidne, blev domsforhandlingen i april måned 2003 aflyst på et retsmøde den 27/3 2003, således at der herefter kunne afholdes indenretlig afhøring i Wien af det pågældende vidne. Domsforhandlingen blev gennemført i Københavns Byret i første halvdel af juni 2003.

Retsformanden oplyste til S's forsvarer, advokat B, at der ikke var givet salær for de aflyste domsforhandlingsdage i april 2003, idet der var tale om aflysning med flere

dages varsel. Jeg er bekendt med den sædvanlige praksis for landsretten, som udtrykkeligt er gengivet i Østre Landsrets kendelse af 8/10 2002, U 2003.229, hvor det er anført:

"Landsretten anvender for øjeblikket følgende retningslinjer ved tillæggelse af forsvarersalær for aflyste retsmøder:

a. I tilfælde, hvor et planlagt retsmøde aflyses samme dag, som retsmødet skulle have fundet sted, eller hvor aflysning sker med dags varsel, tillægges der ½ salær. For aflysninger med mere end dags varsel tillægges ikke salær.

Uanset det ovenfor anførte tillægges der ikke salær, såfremt det er den pågældende forsvarers egne forhold, f.eks. egen sygdom eller lignende, der er årsag til aflysningen.

b. Såfremt en sag uvarslet slutter før planlagt, f.eks. ved anklagemyndighedens ankefrafald, kan der efter omstændighederne tillægges en forsvarer, der i særlig grad har måttet indrette sin virksomhed efter sagen, et passende vederlag.

Vederlag for aflyste retsmøder, i tilfælde hvor en sag slutter før planlagt, tilkendes efter en konkret vurdering, og principperne i den nævnte landsretskendelse af 12. maj 2000 er ikke generelt anvendelige."

Det fremgår af de vejledende takster for salærer i straffesager og ægteskabssager ved byretterne under punkt F - Aflysninger:

"Ved aflysninger med flere dages varsel tillægges intet salær. Ved retsmøder, der aflyses med kortere varsel, tillægges fra 1/3 og op til halvdelen af det normale salær for det pågældende retsmøde, dog mindst 900 kr."

Der er derfor overensstemmelse mellem den praksis, som Østre Landsret har givet udtryk for i den nævnte kendelse, og de regler, der gælder for aflysninger for byretterne.

Det er imidlertid klart, at denne praksis og disse takster gælder for hovedtilfældene. Det er bl.a. nævnt i landsrettens redegørelse for praksis, at der kan træffes andre afgørelser konkret, idet det i redegørelsen er nævnt, at vederlag for aflyste retsmøder i tilfælde, hvor en sag slutter før planlagt, tilkendes efter en konkret vurdering. Der kan således tilkendes salær for retsmøder eller domsforhandlingsdage, hvor aflysningen varsles med flere dage, såfremt det efter en konkret vurdering anses for rimeligt.

Jeg er af min kompagnon, advokat C, blevet gjort opmærksom på en afgørelse, der i nærværende sammenhæng kan være af interesse. Det drejer sig om en utrykt afgørelse fra Østre Landsrets 9. afdeling fra august 2000 i nævningesagen Anklagemyndigheden mod M. Under retsferien i juli 2000, hvor også advokat C holdt ferie, skiftede tiltalte forsvarer, hvorved C umiddelbart efter tilbagekomst fra ferie stod overfor 10 aflyste retsdage. Der blev han ydet et salær på 90.000 kr.

I nærværende sag har der som sagt været tale om en berømmelse, der fandt sted den 16/1 2003, og som herefter blokerede for andre berømmelser de pågældende dage indtil retsmødet den 27/3 2003, det vil sige knap 2½ måned. Det siger sig selv, at der i den nævnte periode har været tale om afslag på forespørgsler om påtagelse af forsvarerhvervet i sager, der var berammet i den nævnte periode, ligesom det udfra et almindeligt kendskab til berømmelsestider stort set var umuligt at få indplaceret andre sager til domsforhandling eller lignende i den nævnte periode.

Det er på den baggrund ikke rimeligt, at den beskikkede forsvarer alene skal bære risikoen for aflysning i det her omhandlede tilfælde, hvorfor jeg skal opfordre til, at jeg tildeles salær som påstået.

Der vedlægges kopi af dommen samt min timeopgørelse i sagen."

Landsretten bemærkede:

"Dommeren har ved sagens fremsendelse henholdt sig til den trufne afgørelse og har oplyst blandt andet, at hun efter domsafsigelsen oplyste, at retten ikke havde fundet grundlag for at tillægge de beskikkede forsvarere særskilt salær for de aflyste retsmøder i april 2003, idet aflysning var sket i et retsmøde den 27. marts 2003.

Landsretten udtaler:

De af landsretten anvendte retningslinier ved salærfastsættelse til beskikkede forsvarere indebærer blandt andet, at der ikke tillægges salær, hvis et planlagt retsmøde aflyses med mere end dags varsel.

Idet der ikke er oplyst sådanne særlige omstændigheder, som bør medføre en fravigelse af dette udgangspunkt, og da det af byretten fastsatte salær er passende,

b e s t e m m e s:

Københavns Byrets beslutning af 17. juni 2003 om salær til den beskikkede forsvarer, advokat A, stadfæstes."

"Mennesker med mental retardering som ofre og gerningsmænd"

En konference om:

- Behandlingen af straffesager vedrørende lovovertrædere, som er mentalt retarderede.
- Metoder til efterforskning, afhøring og vidneudsagn, hvor sigtede, anklagede, offer eller vidne er mentalt retarderede.
- De foranstaltninger, der kan idømmes i stedet for straf.
- Samarbejdet med det sociale system i straffesager vedrørende mentalt retarderede lovovertrædere og ofre.

Foredragsholdere: Fagpersoner med betydelig erfaring på området.

Målgruppe: Dommere, anklagere, politianklagere, forsvarsadvokater, ledende politifolk, efterforskere, videoafhørere samt jurister tilknyttet amter og kommuners sociale systemer.

Tid og sted: 10. november 2003, kl. 09.00 - 16.15 på Radisson SAS Globetrotter Hotel, København og
14. november 2003, kl. 09.00 - 16.15 på Vingstedcentret ved Vejle.

Pris: Kr. 1.595

Arrangør: Socialt Udviklingscenter SUS (www.sus-net.dk)

For yderligere information, kontakt sekretær Bente Jensen, Socialt Udviklingscenter SUS på telefon 33 93 44 50.

Symposium om Rets- og Polititolkning

Blandt indlejerne er kontorchef Hanna Ege, Domstolsstyrelsen, og Niels Forsby.

Tid og sted: 24. september 2003 kl. 09.00 - 16.15
Gl. Dok, Strandgade 27 B, København

Pris: 925 kr. incl. frokost og kaffe

Tilmelding til Dansk Translatørforbunds sekretariat på dt@dtfb.dk eller tlf. 33 91 62 30 senest 2. september 2003.

Københavns Byret, Årsberetning 2002

En stor edderkop i bronze pryder det obligatoriske gadebillede af Byrettens søjleparti. Skulpturen var midlertidigt opstillet på Nytorv. Årsberetningen indeholder i øvrigt nydelige interiørbilleder fra de forskellige nyrenoverede retssale.

Der er omtale af Zakaev-sagens varetægtsfængslinger, selskabstømmersag og sidegadevekslerer do.

Byretten deltog i en undersøgelse om Danmarks bedste arbejdspladser, hvor der indkom 153 besvarelser, og Byretten blev placeret som nr. 47 på listen over de 50 bedste.

Måske havde Byretten større succes som publikumsmagnet. Under kulturnatten oktober 2002 havde man regnet med ca. 200 gæster. Der kom 5.000.

Flygtningenævnet - Årsberetning 2002

Flygtningenævnets formandskab har afgivet ovennævnte årsberetning på 373 sider, der i lighed med tidligere år gennemgår udvalgte sager fra nævnets praksis, og som bilag indeholder bl.a. den seneste version af udlændingeloven (der hurtigt bliver forældet på grund af hyppige ændringer).

Blandt nye emner er kapitel 5, hvor der gennemgås en række tilfælde, hvor danske sager har været indbragt for internationale organisationer, herunder Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og FN's torturkomité.

I kapitel 6 om udvalgte asylretlige problemstillinger gennemgås bl.a. inddragelse/nægtelse af forlængelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1, bl.a. med sager fra Irak og Kosovo.